Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta, sivistys- ja tiedejaosto

6.11.2019, Helsinki

Urheilijoiden Ammattienedistämissäätiön lausunto hallituksen esitykseen valtion budjetiksi

Jaoston lausuntopyyntö 25.10.2019
Nuorten urheilijoiden tuen nykytilanne ja kehittämistarpeet

Arvoisat sivistys- ja tiedejaoston jäsenet,

Urheilijoiden Ammattienedistämissäätiö (jatkossa URA-säätiö) myöntää vuosittain opiskeluapurahoja kansainvälistä menestystä tavoittelevien tai aktiiviuransa jo päättäneiden huippu-urheilijoiden ammattiin valmistavaan ja tutkintoon tähtäävään opiskeluun. URA-säätiö on perustettu presidentti Urho Kekkosen toimesta ja säätiö on jakanut apurahoina vuodesta 1972 lähtien jo yli 4 miljoonaa euroa. URA-säätiö toimii tiiviissä yhteistyössä Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön ja sen urheiluakatemiaohjelman kanssa.

Kaksoisuran tukeminen on suomalaisen urheilun arvovalinta

Suomalaiset huippu-urheilijat ovat tavoitteellisia myös opiskelun ja urheilu-uran ulkopuolisen työuran suhteen. Suurin osa suomalaisista maajoukkuetason urheilijoista suorittaa urheilu-uransa aikana tai välittömästi sen jälkeen ammatillisen tai korkea-asteen tutkinnon. Kaksoisuran tukeminen on suomalaisen urheilun arvovalinta, jolla varmistetaan, ettei urheilijan tarvitse tehdä valintaa urheilu-uran ja koulutuksen välillä, vaan hän voi viedä rinnakkain eteenpäin molempia ”uria” omien tavoitteidensa ja tarpeidensa mukaisesti. Kaksoisuran tukeminen on tärkeää myös taloudellisesta näkökulmasta. Toimeentulon hankkiminen pelkästään urheilemalla on Suomessa mahdollista vain muutamassa joukkuelajeissa ja vain yksittäisille, arvokisoissa menestyneille yksilöurheilijoille.

Kaksoisuran toteuttamista mahdollistavat käytännössä urheiluakatemiat, jotka ovat nousseet yhdeksi suomalaisen huippu-urheilun kulmakivistä. Akatemioissa yhdistyvät huippu-urheilevan opiskelijan arkeen liittyvät asiat: opiskelu, tavoitteellinen urheiluvalmentautuminen ja näitä kahta kokonaisuutta tukevat asiantuntijapalvelut.

URA-säätiön opiskeluapuraha vaikuttaa suoraan opiskelevan urheilijan taloudelliseen tilanteeseen

Eduskunnan vuosille 2017, 2018 ja 2019 myöntämän lisärahoituksen (165 000€ lisäys suhteessa hallituksen esitykseen) turvin URA-säätiö on voinut myöntää opiskeluapurahan yli sadalle opiskelevalle huippu-urheilijalle aiemman noin 70 urheilijan sijaan. Kasvaneen määrärahan ansiosta apurahaa on myös voitu korottaa 2000 eurosta 3000 euroon*. Opiskelevat huippu-urheilijat ovat kokeneet tämän korotuksen erittäin merkittäväksi tilanteessa, jossa korkeakouluopiskelijoiden opintoraha on pienentynyt noin 85 eurolla kuukaudessa ja käytettävissä olevien tukikuukausien enimmäismäärä vähentynyt.

*URA-säätiön opiskeluapurahaa lukuvuodelle 2018-19 haki 385 urheilijaa. Apuraha maksettiin 111 urheilijalle, joista täyden – syys- ja kevätlukukauden kattavan – 3000 euron apurahan sai 91 urheilijaa ja puolikkaan apurahan – joko syys- tai kevätlukukaudeksi – 20 urheilijaa. Apurahan saajista miehiä oli 62 ja naisia 49.

Opiskeluapurahan saajat edustavat kesä- ja talviolympialajeja, ei-olympialajeja ja vammaisurheilua, yksilö- ja joukkuelajeja – yhteensä 43 eri lajia ja 36 lajiliittoa. Heidän joukossaan oli niin aktiiviurheilijoita kuin myös 20 huippu-urheilu-uransa jo lopettanutta apurahan saajaa. Apurahan saajista 51 % opiskeli yliopistossa, 35 % ammattikorkeakoulussa, 12 % ammatillisessa oppilaitoksessa ja 2 % avoimessa yliopistossa. Apurahan saaneista aktiiviurheilijoista 70 % kuului johonkin urheiluakatemiaan.

Koska kansainväliseen menestykseen tähtääminen on ajankäytöllisesti erittäin vaativaa, ei opiskelevan huippu-urheilijan ole juuri mahdollista hankkia lisäansioita tekemällä töitä urheiluvalmentautumisen ja opiskelun rinnalla. URA-säätön opiskeluapuraha vaikuttaa suoraan opiskelevan urheilijan taloudelliseen tilanteeseen. Se vähentää urheilijan tarvetta työssäkäyntiin ja auttaa varmistamaan opintotuen riittävyyden koko tutkinnon suorittamiseen.

URA-säätiön tarkoituksena on edistää kestävän kehityksen huippu-urheilua tukemalla urheilijoiden kaksoisuraa. Mahdollisuus apurahan saamiseen kannustaa urheilijoita suunnittelemaan opintoja ja viemään niitä eteenpäin urheilu-uran ohessa tai heti sen jälkeen. Opiskeluapurahan vastaanottamisen kriteerinä oleva opintopistevaatimus on mitoitettu siten, että se mahdollistaa täysipainoisen satsaamisen urheilu-uraan.

Nuoren urheilijan tukijärjestelmän tulee olla monimuotoinen ja erilaiset ura- ja kehittymispolut mahdollistava. URA-säätiön jakamat apurahat täydentävät merkittävällä tavalla opetus- ja kulttuuriministeriön urheilija-apurahajärjestelmää. Ne laajentavat tuettavien urheilijoiden joukkoa mahdollistamalla tuen myös niille nuorille, lupaaville urheilijoille, jotka eivät vielä yllä urheilija-apurahaan. URA-säätiön apurahan ansiosta muun muassa naisten maajoukkuepelaajat useassa joukkuelajissa (jalkapallo, koripallo, käsipallo, lentopallo, ringette, salibandy) ovat saaneet tärkeän tuen uralleen. Tuki on urheilijoille myös henkisesti tärkeää. Liitteenä muutamia viestejä URA-apurahan saaneilta urheilijoilta.

Lisäksi URA-säätiön apuraha on tarkoitettu myös helpottamaan urheilu-uransa loppuvaiheessa olevia urheilijoita heidän urasiirtymässään. Myös tämän vaiheen tukeminen on tärkeä osa kestävän kehityksen huippu-urheilua.

URA-säätiön opiskeluapuraha kohdistuu ammatillista tai korkeakoulututkintoa suorittaville urheilijoille. Haluamme tässä yhteydessä todeta, että opiskelevista nuorista huippu-urheilijoista väliinputoajiksi taloudellisen tuen näkökulmasta jäävät tällä hetkellä lukio-opiskelijat. Erityisesti nuoret, jotka muuttavat urheilun takia lukioon toiselle paikkakunnalle, ovat usein taloudellisesti tiukoilla eikä heidän opiskelujaan kyetä tukemaan nykyisen järjestelmän ja resurssien puitteissa. URA-säätiö on valmis olemaan mukana kehittämässä tukijärjestelmää ulottumaan myös lukio-opiskelijoihin.

Esitämme jaostolle, että

1) URA-säätiön määrärahalisäystä jatketaan vähintään kolmen edellisvuoden mukaisesti. Säätiölle myönnetty määräraha kohdentuu täysimääräisesti ja suoraan nuorille urheilijoille tukien heitä sekä urheilullisten että koulutuksellisten tavoitteiden saavuttamisessa.
2) urheiluakatemioille suunnataan riittävästi resursseja, koska akatemioiden tarjoamien asiantuntijapalvelujen saatavuudella on suora vaikutus urheilijoiden kehittymismahdollisuuksiin sekä lisäksi myös välillinen vaikutus nuorten urheilijoiden taloudelliseen tilanteeseen.

Helsingissä 5.11.2019

Kunnioittavasti,

Tuuli Merikoski
URA-säätiön puheenjohtaja
Koulutuspäällikkö, huippu-urheilu
Perho Liiketalousopisto

Jukka Tirri
URA-säätiön asiamies
Opiskelijahuippu-urheilun asiantuntija
Olympiakomitea/ Huippu-urheiluyksikkö

Liite: Viestejä URA-apurahan saaneilta urheilijoilta